

O. Przybylski

"O natchnieniu Pisma św.", ks. Józef Archutowski, Kraków 1931 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 13/4, 395-398

1932

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dies ist ihm aber nur dann möglich, wenn er die gesetzmässige Bestimmtheit der Kunstwerke, Proportion u. Zielstrebigkeit, kennt, wenn er sich mit Hilfe seiner Phantasie die Verkörperung einer wertvollen Idee auf eine bisher nicht dagewesene Weise vorstellt u. sie schliesslich in einem passenden Material verkörpert. So ist also der Künstler die wahre bewirkende Ursache des Kunstwerkes, er ist aber auch seine Zweckursache, sofern er sich durch das Kunstwerk vervollkommen will u. seine vorbildliche Ursache, da er es nach seiner Idee schafft. Aller drei Ursachen letzte ist schliesslich Gott, von dessen unendlichen Schönheit alles Schöne ein Abglanz ist. Deswegen ist das Schöne eine transcendente Eigenschaft alles Seins ebenso wie das Wahre und Gute, das allem Sein wegen seiner Ubereinstimmung mit dem göttlichen Denken und Wollen zukommt.

Gegen diese gediegene Abhandlung dürfte nichts Wesentliches einzuwenden sein. Darum nur einige Bemerkungen! Das Gespräch zwischen Sokrates und dem Maler Parrhasios (Xenophons Memorabilien III, 10) ist unzulänglich wiedergegeben (9); Platon spricht doch wohl auch vom ästhetischen Erlebnis, da er die Lust als eine Folge der Wahrnehmung der Harmonie darstellt (11); in der Neuzeit hätten auch Leonardo da Vinci, Boileau, Henry Home, Winckelmann, die Romantik, Vischer und Deutinger eine Würdigung verdient; die Einfühlung (40) ist nur beim ausübenden Künstler eine Übertragung seiner Gefühle auf das Kunstwerk, für den Beschauer aber eine Nachempfindung des im Kunstwerk niedergelegten wertvollen Gefühlsinhaltes. Von Druckfehlern notiere ich:

- S. 24, Z. 10 v. o. piękno statt światło.
- S. 50, Z. 10 v. o. Pięknem statt Piętnem.
- S. 61, Z. 2 v. o. woła statt rola.
- S. 85, Z. 3 v. u. wichtige statt richtige.

Poznań

A. Steuer.

Archutowski Józef ks.: **O natchnieniu Pisma św.**, Kraków 1931.

Archutowski J.: The Inspiration of the Scriptures.

Rev. Archutowski, professor at the Jagellonian University, famous as author of the reputable work: „A Special Introduction to the Books of the Old Testament“, needs no further introduction or

comment in advancing his latest book „The Inspiration of the Scriptures“.

The newly edited study, „The Inspiration of the Scriptures,“ explains the entire value and the harmony of the doctrine. It is the first Polish work, which exhausts the principal problems of inspiration of the Holy Books, and therefore is worthy of our perusal and approval.

In the „Introduction“ the eminent author gives a short account, what in his opinion, constitutes the essence of inspiration of the Bible. „God has been the principal author (i. e. of the Holy Books) by inspiring the hagiographers, and man, the secondary author, was used only as an instrument“. (5) He then gives a short historical outline of the development of the question „Inspiration“, beginning with the Fathers of the Church and concluding with the so called „Biblical Question“.

At the outset, the author sets down a definition of biblical inspiration, its essence, varieties, as well as its limitations from God's Revelation. Of particular importance are Chapters (III to V), which deal with the character, the limitations of inspiration, and the veracity of the Sacred Scriptures. Thus the author transplants, as it were, into the field of Polish biblical literature, sound theories, universally recognized to-day, as the only proper substitute, in place of the frequently accepted Molinistic theory, which could not always explain the difficulties sufficiently, but, on the contrary, rendered them more complicated. He next shows the differences of opinion that exist between the Molinists and the Thomists, favoring the latter. He employs the „aposteriori principle“, as the Thomist do, to arrive at the concept of „inspiration“, having investigated the contents of the Holy Books. The entire Sacred Scripture (ideas, expressions), he ascribes to God and man, simultaneously. Hence, we can define „inspiration“ in this wise: „It is God's physical influx, inducing and elevating the spiritual faculties of man, that puts in writing all that God wishes and the manner in which He wishes“. (67)

He concludes his work with a review of the consequences resulting from the biblical inspiration; the veracity of the Bible and its relation to the special positive sciences, and particularly, the natural and historical. Many difficulties in history, as the author points out, may be removed by applying the so-called „literary species“ in order to define to what literary form a particular Sacred Book belongs, and thus infer and establish their character and historical value.

We must note, with special emphasis here, the author's remarkable and masterly presentation of the biblical riddles of inspiration, he so beautifully synthesized, and with such a thorough knowledge of the subject; we must also acknowledge our indebtedness to him for having developed the subject which, even to

this day, has been an object of so many attacks, full of inaccuracies, and oftentimes underestimated. The author, however, in his attempt to gather up, in a book of its size, as much material as was possible, fails to put over, it would seem, some of his ideas in their true meaning and significance. For example, take his historical development of the question of biblical inspiration which he presents in too general a manner. To my mind, had the author extended the matter afield somewhat, he would have helped himself considerably in explaining the Thomistic thesis of the „principal and instrumental causes“, and, what more, it would have indicated that the other theses, such as, „the nature of inspiration and its cognoscibility“, are only thrown in and of recent date.

The author, speaking (cf. p. 44), of the exaggerated opinions and their staunch adherents, mentions the names of such distinguished men as Bannez and Billuart. Personally, I judge it to be unfair because it would be sufficient to say, that they have many inadequacies and that their expressions are not clear-cut or simple. To-day, however, we find the majority of Theologians defending Bannez, and Hoepfl in his, „Tractatus de Inspiratione Sacrae Scripturae“, the new edition of 1929, does not include him among the adherents of the false theory, although we find his name mentioned in the preceding edition. Bannez himself in the „Scholastica Comment.“ (in 1-am partem qu. 1, art. 8), says: „Spiritus Sanctus non solum res in Scriptura contentas inspiravit, sed etiam singula verba, quibus scriberentur dictavit atque suggestit“: and immediately before that he writes: „suggestit et quasi dictavit“. Such and many other similar expressions may be found in reading him. The same may be said of Billuart, who among other things, says: „probabilius videtur ad rationem Scripturae Sacrae requiri quod non solum sensus et sententiae, sed etiam singula verba sint a Spiritu Sancto dictata“; to understand this note what he again says: „Spiritus Dictator se genio, desideriis, affectionibus et necessitatibus scribentium accommodavit, quasi de suo scriberent“; or, ...„nihil aliud ex verbis Sancti Thomae colligi potest, quam quod Spiritus Dictator se genio et stylo Pauli scribentis hebraice accommodaverit“. (Tractatus de rebus fidei, — art. 2).

The „Dominican Method“ and their way of approach in defining the nature of inspiration, the author judges to be inadequate and unsatisfactory because it fails to recognize tradition and the infallible declarations of the Church. Yet, what are we to infer from the works of Lagrange O. P. (e. g. in his „Méthode Historique“, Conference III), where he states that, „the Dominican school“ not only does it take into account reasoning (analysis), but also the observation of general facts (synthesis), which may aid in defining the essence of inspiration. If the given definition (cf. p. 67) is recognized by the author as adequate and final, then he should have added, that it is the „supernatural“ influx of God.

On the whole, the book is an very useful work. The arrangement of the matter is very methodical and the unity of thought connecting the individual chapters is coherent and logical. The absence of monotonous speculation and the emphasis placed on the different criteria of inspiration of the Holy Books (something Hoepfl omits in his own work), increase its value and importance. Furthermore, the author's thorough and adequate knowledge of the subject and his acquaintance with his ability of evaluating it characterize the work.

Lwów

O. Przybylski O. P.

P. K. Gołębiowski C. Ss. R.: Le Langage d'après St. Augustin. Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego. Bulletin de la Société Polonaise de Linguistique. III. Kraków 1932. Str. 3—37.

Na piątym zjeździe Polskiego Towarzystwa Lingwistycznego w r. 1931 w Warszawie przedstawił ks. dr. Kazimierz Gołębiowski referat o poglądach na język u św. Augustyna. Referat ten, który wzbudził wśród zgromadzonych językoznawców polskich zrozumiałe zainteresowanie, ukazał się obecnie w formie rozprawy w najnowszym zeszytzie Biuletynu Towarzystwa. Zasluguje on ze wszechmiar na uwagę jako pierwsze zestawienie i naukowe opracowanie poglądów genialnego Ojca Kościoła na język, jego istotę i rolę społeczną. Okazuje się, że św. Augustyn umiał z zadziwiającą jasnością myśli uchwycić istotę zjawisk językowych i ocenić doniosłość roli języka zarówno w psychice ludzkiej, jak i w życiu społecznym. Wywody jego są tak w treści swej „nowoczesne“, że dziś jeszcze, po upływie 1500 lat, czyta się je nie tylko z zainteresowaniem, ale z korzyścią, dochodzą one bowiem do wyników niemal identycznych ze zdobyczami nowoczesnego językoznawstwa ogólnego z ostatnich lat dwudziestu kilku.

Św. Augustyn, będąc najpierw retorem, potem kapłanem-kaznodzieją, interesował się językiem z jednej strony jako potężnym narzędziem do oddziaływania na drugich, a więc jego rolą społeczną, przyczem podkreślał w nim pierwszorzędną rolę czynników emocjonalnych — z drugiej strony, jako umysł nawskróś badawczy, urodzony — można powiedzieć — psycholog, musiał zwrócić uwagę na istotę zjawisk językowych, ich powstawanie i znaczenie w życiu duchowym człowieka. Rozważania, dotyczące tych zagadnień, zawarte są głównie w traktacie „De magistro“, który w całości